

Raziskujem preteklost 7: samostojni delovni zvezek – rešitve

2. DEL: poglavje 4: Rimski imperij

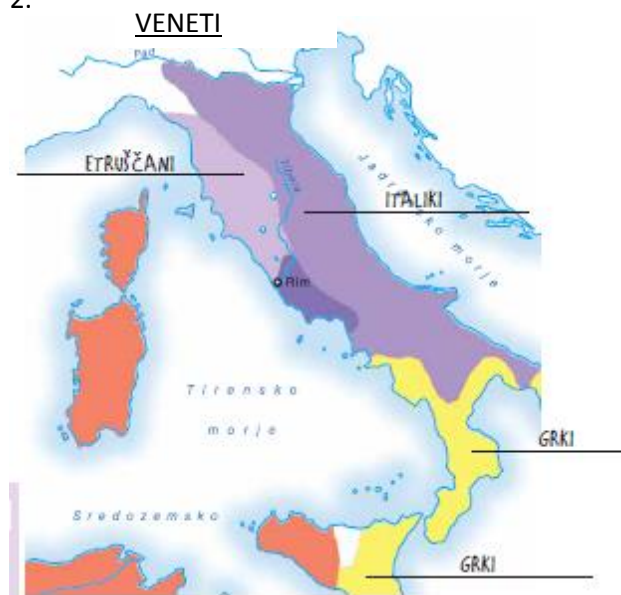
Kakšni so bili začetki rimske dobe

1.

- a) Mesto Rim leži na Apeninskem polotoku, v bližini izliva reke Tibere v Sredozemsko morje.
- b) Zaradi morja je podnebje v obmorskih krajih bolj milo kot v krajih v notranjosti, zato je drugačno tudi rastlinstvo. Ljudje so ukvarjali z ribolovom in drugimi gospodarskimi dejavnostmi, ki so povezane z obmorsko lego.

Kdo so bili Etruščani

2.

Kako je bilo ustanovljeno mesto Rim

3.

- a) Livij opisuje položaj mesta Rima kot izjemen, povezan z naklonjenostjo bogov.
- b) Bližina reke in morja, središčna lega.
- c) Morje je imelo izjemen pomen, saj je omogočalo trgovske stike z drugimi deželami, hkrati pa je vplivalo na podnebje.

4.

- a) Volkulja je povezana z zgodbo o Romulu in Remu.
- b) Romul.
- c) Da so bili kmetovalci ter so verovali v bogove in njihov moč. Da so bili vojaško urni in vajeni bojev.

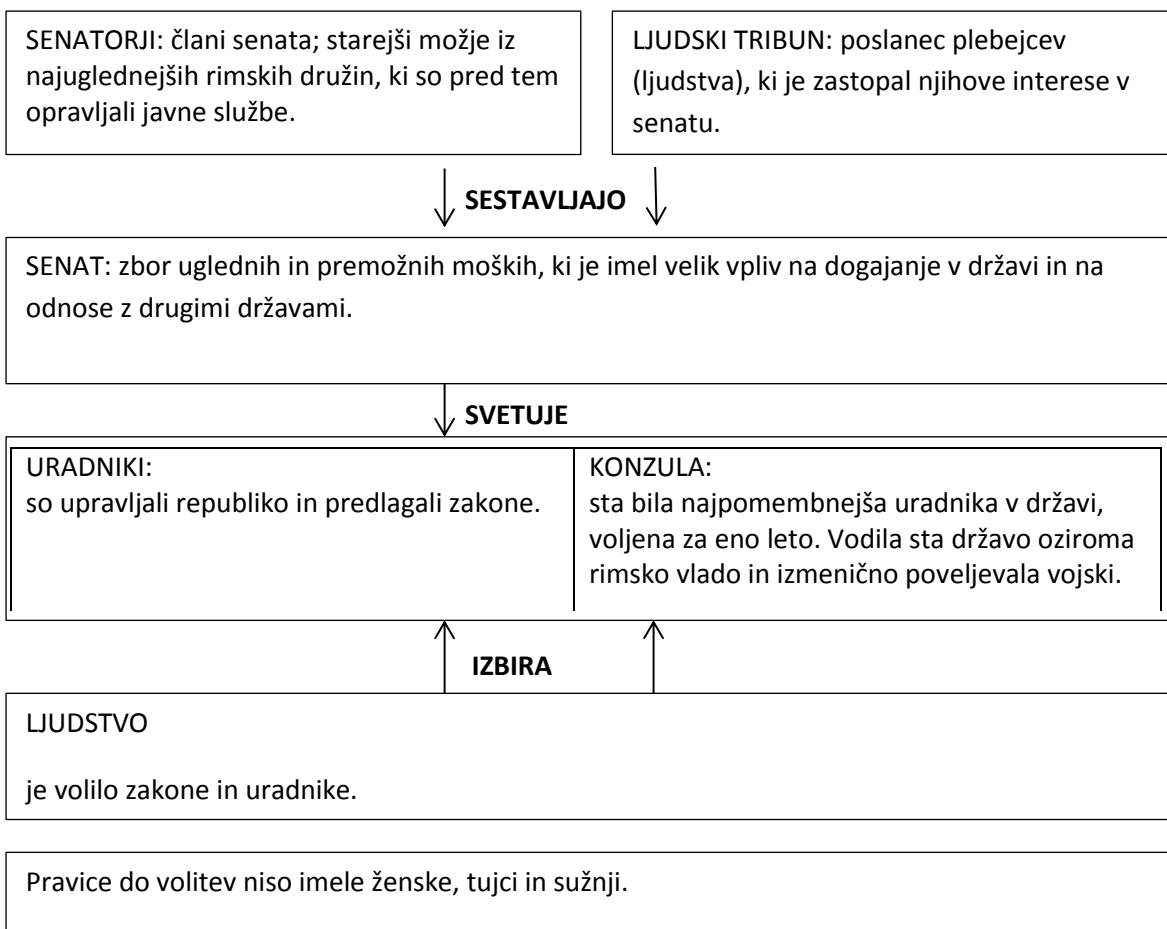
Rimska država od republike do cesarstva

1.

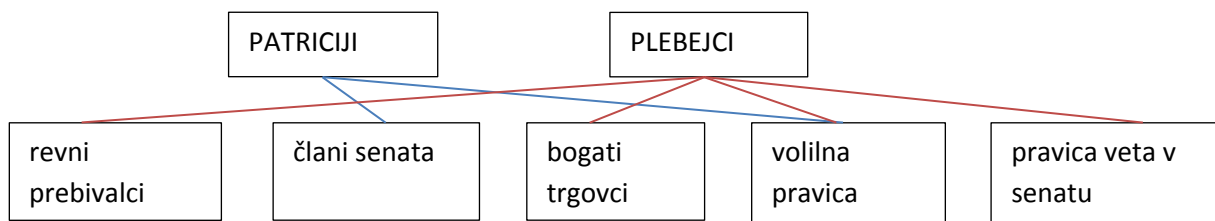
KRALJEVINA	Državo vodi kralj, ki svoj položaj deduje.
REPUBLIKA	Državo vodi izvoljeni predstavnik ljudstva.
PREDSTAVNIKI LJUDSTVA	Izvoljeni poslanci, ki v imenu ljudstva odločajo o zakonih v državi.
DRŽAVLJANI	Vsi prebivalci v državi. Ne glede na svoj spol, raso, vero, izobrazbo ... so vsi enaki pred zakonom in imajo enake pravice.

Rimska država kot republika: od 509 pr. kr. do 27 pr. Kr.

2.

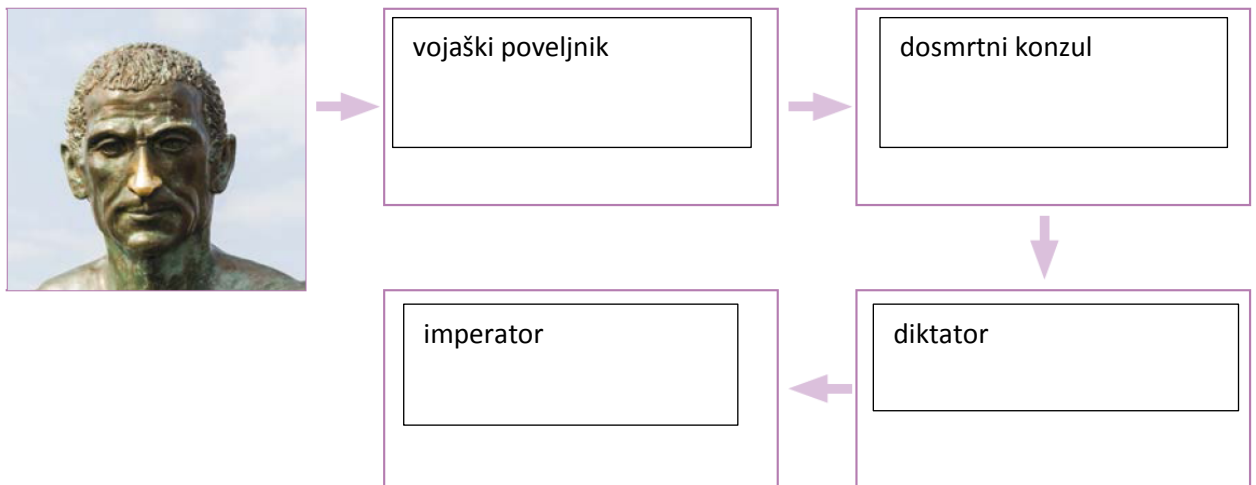

3.

Julij Cezar

4.
a)

b) Z razdeljevanjem žita, javnimi gradnjami, delitvijo zemlje odsluženim vojakom, povišanjem plačila vojakom.

c) Moč senata se je zmanjšala. Julij Cezar je s svojimi ukrepi ogrozil republikansko ureditev, zato so senatorji organizirali zaroto proti njemu.

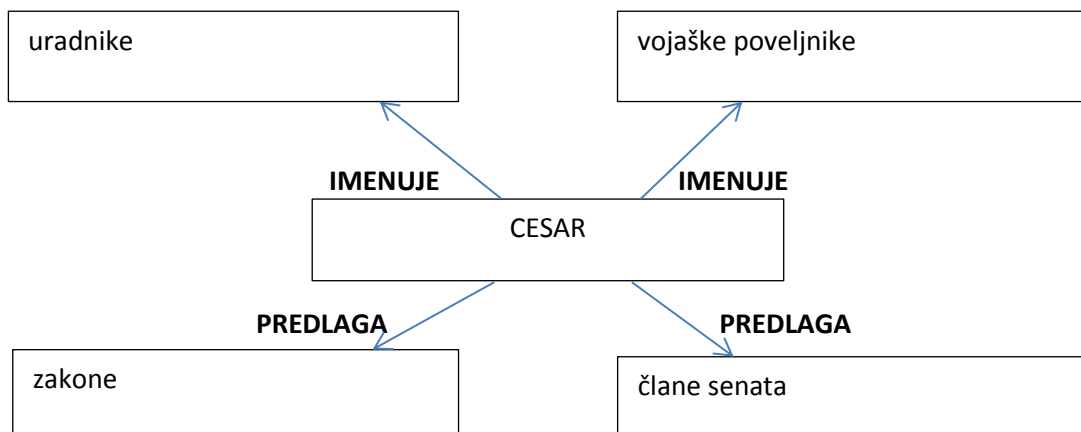
Rimska država kot cesarstvo: od 27 pr. Kr. do 476

5.

a) Omejil je moč senata, tako da je imel vso moč v svojih rokah. Nadzoroval je vojsko, ki je bila njegova opora.

b) Avtor ni naklonjen Oktavijanu, kar lahko razberemo iz nekaterih izrazov, ki jih uporablja pri opisu Oktavijanovih del, npr. »grabiti v svoje roke pravice senata«.

6.

▪ Ugotovimo, da je v času republike uradnike izbiralo ljudstvo, najmočnejši pa je bil senat. V času cesarstva pa je imel največjo moč cesar, ki je izbral uradnike in hkrati predlagal zakone.

7.

- a) Svetonij cesarja Kaligulo predstavi zelo negativno.
- b) Plinij mlajši cesarja Trajana predstavi zelo pozitivno.
- c) Cesar Kaligula je vladal le 4 leta, cesar Trajan pa 19 let. Cesar Kaligula je bil zaradi slabega vladanja tako nepriljubljen, da je bil nanj izveden atentat. Po zapisu Plinija mlajšega je bil cesar Trajan priljubljen.

Rimska država postane imperij

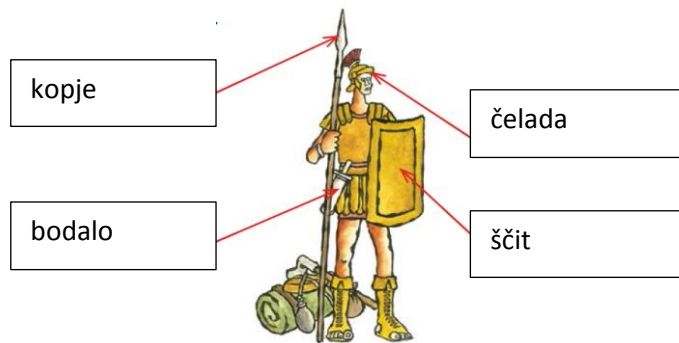
1.

- a) S širjenjem ozemlja so države prvih civilizacij dobile obdelovalno zemljo in oblast nad prebivalci, ki so plačevali davke.
- b) Da so se države lahko ozemeljsko širile, so morale imeti močno vojsko.

Rimska država je imela izurjeno vojsko

2.

- a) Dnevna vadba je boljša kot zdravniki.
- b) Da je bil močan.
- c)

3.

		
oven	katapult	samostrel
preboj vhodnih vrat	premetavanje kamnov	sprožitev puščic

Rimski imperij se je razširil po Sredozemlju

4.

- a) Vojaki so ubili vsakogar, na kogar so naleteli.

- b) Namen takega ravnanja je bil prestrašiti vse in vsakogar.
 c) Da, ravnanje rimske vojske je doseglo svoj namen.

5.

- c) V Afriko.
 d) Evropa, Afrika, Azija.

6.

- b) utrjeno mejo ali kanal
 č) Rimljani so limes zgradili z namenom braniti svoje meje pred vpadi drugih ljudstev, npr. germanskih, slovanskih ...

Širjenje države je imelo mnoge posledice

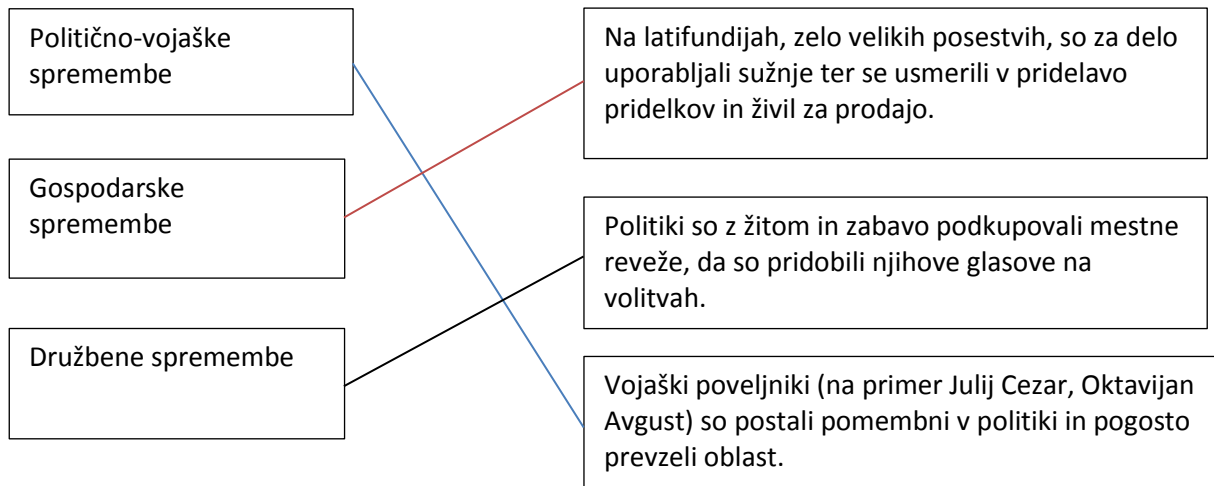
7.

»Če nas nekega dne ne bodo več hranile province, nas, gospodarjev, skupaj s sužnji in posestvi, bomo menda živeli od svojih parkov in počitniških hiš.«

8.

- a) Romanizacija je bilo širjenje rimskega načina življenja v province.
 b) Ostanki pričajo o razširjenosti gladiatorskih iger, rimske književnosti in dramatike.

9.

Kakšno je bilo življenje na današnjem slovenskem ozemlju v rimski dobi

1.

- a) Sprevod emonskih prebivalcev.
- b) Individualen odgovor.

Zakaj je bilo današnje slovensko ozemlje pomembno za Rimljane

2.

b)

Ptuj	Celje	Trojane	Ljubljana
POETOVIO	CELEIA	ATRANS	EMONA
Vrhnika	Logatec	Hrušica	
NAVPORTUS	LONGATIKUM	AS PIRUM	

- c) Proti središču rimske države, mestu Rimu na zahod in proti provincam na vzhodu (Panonija).
- č) Tergeste, Emona, Neviodunum, Poetovio; prisotnost vodovoda priča o njihovi razvitosti.

3.

a) Pravokotno mesto s središčnim javnim prostorom forumom (trgom) in sistem pravokotno križajočih se cest, ki je tvoril zaključene otoke z bivališči.

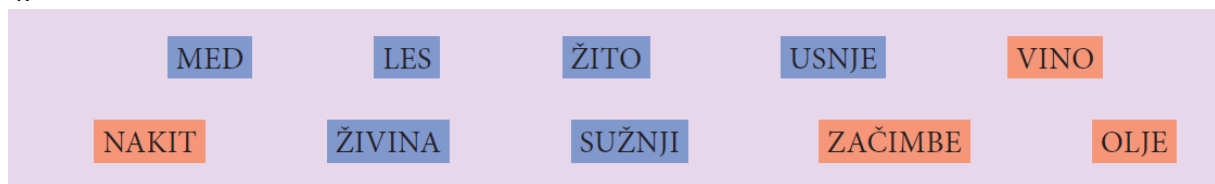
b)

c) ... zbirnih kanalov ... Obstoj kloak priča o veliki razvitosti rimske civilizacije ter njihovem tehničnem znanju.

Kako živahen je bil gospodarski razvoj

4.

5. kamnoseštvo / steklarstvo / lončarstvo

Kaj nas še danes spominja na rimski imperij

6. obrambno obzidje / grobnice / hiše

Kako se je širilo krščanstvo

1.

Jezusovo rojstvo se praznuje na božič. V zahodni kulturi je to praznik, ki ga družine praznujejo skupaj. Pripravijo se tipične jedi, skupna večerja ali kosilo. Verniki se zberejo pri polnočnici in drugih obredih.

Življenje Jezusa Kristusa

2.

a) Spoštovanje vseh ljudi; pripravljenost pomagati ljudem v stiski.

b) Da so ljudje, ki jih družba zavrača (v primeru zgodbe Samarijan), v svojih dejanjih boljši kot pomembneži (v primeru zgodbe judovski duhovnik in levit).

c) Sveto pismo Nove zaveze.

Kršćanstvo se je razširilo po rimskem imperiju

3.

a) Prevoz z ladjo (po morju), peš.

b) Dobre cestne in pomorske povezave med deželami, varnost potovanja, nadzor rimske oblasti nad ozemljem je omogočil mir med deželami.

c) Korint (Grčija), Efez (Jonija/Azija), Cezareja (Judeja), Antiohija (Sirija), Galacija, Frigija.

Č) Širiti krščansko vero.

4.

Na eni strani občudovanje (avtor omenja/občuduje njihovo prizadevnost), na drugi strani zasmehovanje (avtor jih imenuje reveži, ki so si vtepli v glavo, da bodo z dušo in telesom postali nesmrtni).

5.

Kršćanstvo je s svojimi nauki spremenilo rimsko družbo. Postavilo je nove družbene vrednote, na primer spremenjen odnos do suženjstva in vojn. Vplivalo je tudi na arhitekturo in umetnost, saj so se gradile krščanske cerkve, pojavili so se verski motivi ... Nekateri zgodovinarji menijo, da je razširitev krščanstva posredno vplivala tudi na propad rimskega imperija. Krščanstvo si je prizadevalo za mir in sožitje; njegova uveljavitev naj bi povzročila upad rimske borbenosti.

Organizacija krščanske cerkve

6.

Začetek:

- judovska vera v Palestini
- delovanje Jezusa Kristusa
- križanje Kristusa
- delovanje apostolov

Značilnosti:

- povezanost kristjanov v krščanske skupnosti; skupni obredi in medsebojna pomoč, tudi pomoč drugim ljudem;
- nekateri elementi judovske vere (npr. vera v enega boga, deset božjih zapovedi);
- nagovarja vse ljudi, ne glede na njihov spol, premoženje, položaj v družbi ali svobodo;
- poudarja človekovo ljubezen do bližnjega, spoštovanje vseh ljudi in življenje v sožitju;
- obljublja življenje po smrti.

Širjenje:

- v času Jezusovega življenja po Palestini;
- po Jezusovi smrti apostoli nauk razširijo po Sredozemlju, vse do Rima;
- kasneje razširitev po vsem rimskem cesarstvu.

Zakaj je propadel rimski imperij

Rimski imperij se je znašel v vsesplošni krizi

7.

Politične težave / vojaške težave / gospodarske težave / družbene težave

8.

Individualen odgovor; možni odgovori: z močnim in sposobnim voditeljem, velikimi družbenimi spremembami, boljšimi ukrepi za vzpon gospodarstva ...

Poskusi reform

9.

Cesar Dioklecijan je rimsko cesarstvo razdelil na dva dela:

- VZHODNI, grško govoreči del, s središčem v KONSTANTINOPLU in
- ZAHODNI, latinsko govoreči del, s središčem v RIMU.

Meja je potekala na črti SIRMIJ – Črna Gora/Boka Kotorska – Velika Sirta (v SEVERNI Afriki).

- V kateri del je spadalo današnje slovensko ozemlje? Zahodni del.

10.

- Vključevanje germanskih vojakov.
- Utrjevanje meja imperija.
- Gospodarske reforme.
- Razdelitev države.

Antična rimska kultura

1. Individualna rešitev.

Igre v rimskem imperiju

2.

- a) Da so bile gladiatorske igre krvavi boji za zabavo.
- b) Množica je krvave boje spodbujala in celo odločala o usodi bojujočih.

Rimljani so verjeli v številne bogove

3.

JUPITER	kralj bogov, bog neba	JUNONA	boginja neba, zakona in družine
ZEVS		HERA	
NEPTUN	bog morja	CERERA	boginja rodovitnosti in žetve
POZEJDON		DEMETRA	
APOLON	bog sonca in mladosti, pesništva	DIANA	boginja plodnosti in lova
APOLON		ARTEMIDA	
MARS	bog vojne	VENERA	boginja ljubezni in lepote
ARES		AFRODITA	
MERKUR	bog trgovine, glasnik bogov	MINERVA	boginja modrosti
HERMES		ATENA	
VULKAN	bog ognja in kovačev	VESTA	boginja ognjišča in ognja
HEFAJST		HESTIJA	

Rimska kultura in kiparstvo

4. Partenon / Kolosej / ceste

5.

- a) Največji porabniki vode so bila gospodinjstva (privatne hiše) in delavnice.
- b) Ukradena voda je bila voda, ki so jo porabniki uporabljali brez dovoljenja oblasti.
- c) Obstoj vodje oskrbe s pitno vodo priča o zavedanju rimskih oblasti, da je bila pitna voda pomembna za zdravje prebivalcev.

Slikarstvo in dramatika

6.

S stenskimi ali talnimi <u>mozaiki</u> je bila okrašena notranjost mnogih hiš.	Notranjost hiš je bila velikokrat poslikana z velikimi <u>freskami</u> , še posebej hiše bogatih in templji.	Rimljani so se odlikovali v umetnostnih obrteh; zelo cenjeni so bili lepo oblikovani predmeti za vsakdanjo rabo.
Sestavljali so jih iz majhnih barvitih brušenih kockastih <u>kamenčkov</u> .	Podobe so slikali na svež omet. Poznali so štiri osnovne barve: <u>belo</u> , rumeno, rdečo in črno.	Izdelovali so dragoceno posodje, steklenino, umetniško keramiko.
Prizori prikazujejo vsakdanje življenje, <u>gladiatorske igre</u> , dirke z vozovi, bitke ...	Prizori prikazujejo mitološke motive, geometrične motive, portrete, pokrajino, <u>živali</u> ...	Kameje so bili poldragi kamni, v katere so vrezovali najrazličnejše podobe, npr. portrete cesarjev.

Napredek znanosti

7.

- kartografija (izdelovanje zemljevidov)
- zapisovanje dogodkov
- uporaba zelišč za zdravljenje
- operacije
- rimsko pravo

8.

Igre

- geslo »kruha in iger«
- tekmovanja (dirke z vozovi)
- igre (gladiatorske, pomorske bitke)

Politeistična vera

- prevzeti grški in etruščanski bogovi
- svetišča ali templji
- Iari – hišni bogovi
- mitraizem
- krščanstvo

Arhitektura

- posnemanje grške arhitekture
- beton
- mostovi, akvedukti, stebri, okopi
- forum – verski, trgovski, politični center
- kanalizacija, centralno ogrevanje

Kiparstvo

- realistični kipi
- upodabljanje cesarjev, politikov, bogatih ljudi
- reliefi: prizori iz vsakdanjega življenja in vojaških spopadov
- slavoloki

Slikarstvo

- mozaiki
- freske
- kameje

Dramatika

- gledališča
- komedije in tragedije

Tehnične novosti

- oblegovalne naprave
- gradnja cest
- vodovodni sistem
- kmetijstvo: žetveni stroji
- mlinci na ročni in vodni pogon

Napredek znanosti

- geografija: izdelovanje zemljevidov
- zgodovina: zapisovanje dogodkov
- medicina: zdravljenje, manjše operacije
- filozofija: vpliv grške filozofije
- pravo: temelj današnje evropske pravne ureditve

Zapuščina antičnega Rima

9.

PRAVO

- zakoni
- sodni postopki
- pravica do zagovora

ARHITEKTURA

- arhitektura templjev in javnih zgradb
- mostovi in akvedukti
- kupole, oboki

UMETNOST

- kipi, mozaiki in freske
- umetnostna obrt
- dramatika in poezija

KULTURA

- latinščina in besede, ki iz nje izvirajo
- romanski jeziki
- latinica
- rimske številke
- krščanstvo

TEHNIČNO ZNANJE

- rimske ceste
- vodovodni in kanalizacijski sistem
- vodni mlini
- vojaške in kmetijske naprave

Kakšno je bilo življenje v rimskem imperiju

1. Nakupovanje pri obrtnikih na stojnicah na glavnem trgu; številne obrtne delavnice; igranje otrok na ulicah.

Gospodarski razcvet rimskega imperija

2.

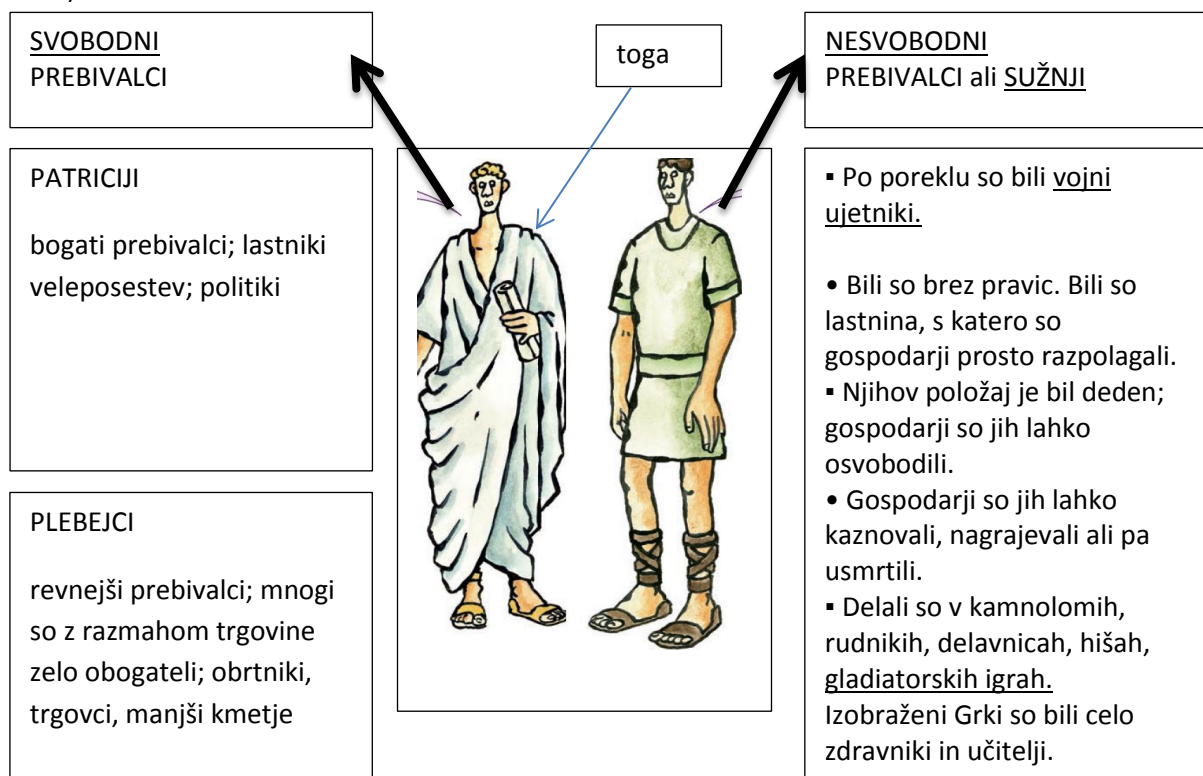
Obmorska lega je mestu Rim omogočala dobre povezave z oddaljenimi deželami ob Sredozemskem morju.

3.

<i>Z železom so obijali sode, iz njega so kovali meče /.../, izdelovali pa so že pluge z dvema kolesoma.</i>	KOVAŠTVO
<i>Lončenina je služila tako za prevažanje vina in žita kakor za sprotno rabo. Izdelovali so oljenke iz močno žgane gline, vaze, fino okrašene kipce.</i>	LONČARSTVO
<i>Izdelovali so vaze iz različno obarvanih plasti stekla, pri čemer je bila svetla plast na vrhu.</i>	STEKLARSTVO
<i>Rimljani so zvečine nosili obleke iz volnenih tkanin, ki so bile bolj ali manj tanke in pogosto živobarvne. Bogataši so kupovali uvoženo svilo.</i>	TKALSTVO

Rimska družba

4. a–c)

č) govoreče orodje

d) Sužnje so pretepali. Sužnje iz posamezne dežele so ločili. Lastniki so z njimi slabo ravnali: jim dajali slabo hrano, zahtevali delo brez odmora ...

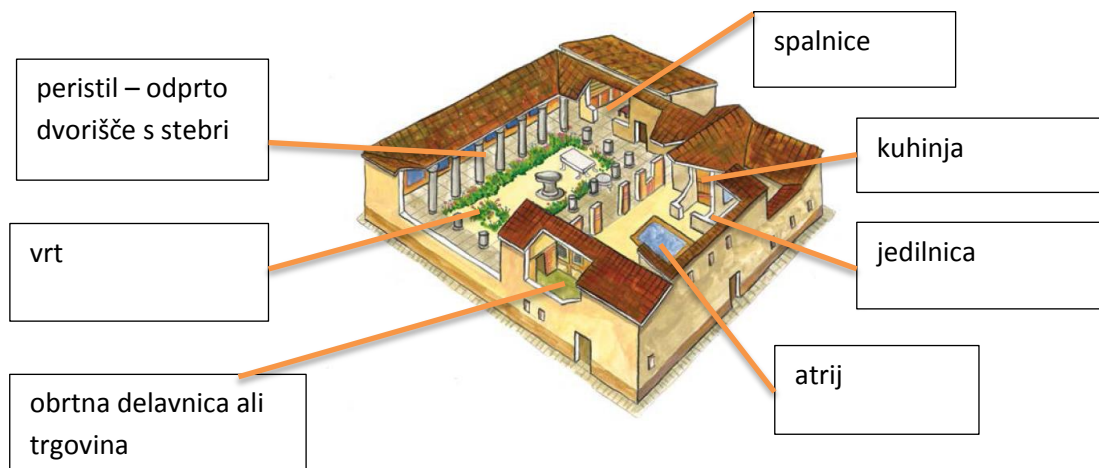
Moški in ženske v antičnem Rimu

5.

	MOŠKI	ŽENSKE
Odločali so o ostalih družinskih članih.	✓	
Življenje bogatih in revnih se je razlikovalo.	✓	✓
Zadrževali naj bi se predvsem doma.		✓
Poglavitna vloga je bila vodenje gospodinjstva in skrb za majhne otroke.		✓
Imeli so politične pravice.	✓	
Obiskovali so kopališča.	✓	✓
Lahko so se udeleževali javnih prireditev.	✓	

Bivališča in prehrana

6.

PONOVIMO

<p>RIMSKA DRŽAVA KOT REPUBLIKA</p> <p>ČAS: 509–27 pr. Kr.</p> <p>VOLILNA PRAVICA: svobodni moški</p> <p>PREDSTAVNIKI OBLASTI: dva konzula, senat, ljudski tribun</p> <p>DELITEV RIMSKIH DRŽAVLJANOV: patriciji in plebejci</p> <p>ŠIRJENJE DRŽAVE V ČASU REPUBLIKE: Apeninski polotok Zahodno Sredozemlje (punske vojne): Španija, severna Afrika</p>	<p>VZPON JULIJA CEZARJA</p> <p>ČAS: 1. stoletje pr. Kr.</p> <p>SPREMEMBE, KI JIH JE UVEDEL:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Senat je razširil s svojimi podporniki.▪ Podporo revnih volivcev je dobil z razdeljevanjem žita in javnimi gradnjami.▪ Odsluženi vojaki so dobili zemljo. <p>VZROK ZA NJEGOVO ODSTRANITEV: Cezarjev prevzem oblasti je vznemiril senatorje, ki so organizirali zaroto.</p> <p>ŠIRJENJE DRŽAVE V ČASU JULIJA CEZARJA: Galija Vzhodno Sredozemlje (Grčija)</p>
<p>RIMSKA DRŽAVA KOT CESARSTVO</p> <p>ČAS: 27 pr. Kr.–476</p> <p>PRVI CESAR: Gaj Oktavijan Avgust</p> <p>ZNAČILNOSTI CESARSTVA: Cesar je sam predlagal zakone. Njegova opora je bila vojska, ki jo je bogato obdaroval. Za obvladovanje državnih zadev je skrbelo poklicno uradništvo.</p> <p>ZNAČILNOSTI OBDOBJA PAX ROMANA: Obdobje miru, gospodarskega razvoja in vsesplošnega napredka rimske države.</p> <p>ŠIRJENJE DRŽAVE V ČASU CESARSTVA:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Rimljani so zavzeli Egipt, severni del Balkanskega polotoka (Ilirik) in ozemlja v srednji Evropi (Panonija).▪ V spopadu z Dačani je rimska vojska osvojila ozemlje današnje Romunije.▪ Oblast rimskega imperija se je razširila nad bližnjim Vzhodom.	<p>PROPAD RIMSKEGA IMPERIJA</p> <p>ČAS: 1.–2. stoletje</p> <p>VZROKI:</p> <ol style="list-style-type: none">1. politične težave2. upad vojaške moči3. gospodarska kriza4. družbena kriza <p>POSKUSI REFORM:</p> <ul style="list-style-type: none">• CESAR DIOKLECIJAN: Povečal je število vojakov z najemanjem germanskih vojakov. V državi je vzpostavil mir in utrdil meje imperija. Z reformami je poživil gospodarstvo.• CESAR KONSTANTIN VELIKI: Za kratek čas je spet združil državo. Prestolnico cesarstva je iz Rima preselil v vzhodni del, v Konstantinopel. Izvedel je več reform, da bi okrepil državo.

DANAŠNJE SLOVENSKO OZEMLJE V RIMSKI DOBI

POMEN OZEMLJA ZA RIMLJANE: gospodarski in vojaški pomen
RAZDELITEV OZEMLJA: zahodni del Slovenije do Hrušice/Ad Pirum – Regija X., severovzhodni del – provinca Panonija, severni del in Štajerska od Trojan/Atransa – provinca Norik
SPREMEMBE V GOSPODARSTVU: živahna trgovina in povezava z drugimi deli cesarstva (uvoz izdelkov iz Italije), napredek kmetijstva in obrtništva
OSTANKI IZ RIMSKEGA OBDOBJA: rimska imena krajev, materialni ostanki: obzidja, kraški obrambni zid, ostanki grobišč, predmeti za vsakdanjo rabo, kipi

Reši križanko. Pojasni pojem, ki se bo pokazal v obarvanih poljih.

		V	E	T	E	R	A	N			
			V	E	T	O					
					E	M	O	N	A		
P	R	O	L	E	T	A	R	I	A	T	
L	A	T	I	F	U	N	D	I	J	A	
	I	M	P	E	R	I	J				
			K	O	N	Z	U	L	A		
E	T	R	U	Š	Č	A	N	I			
				S	I	C	I	L	I	J	A
		P	R	O	V	I	N	C	E		
		L	E	G	I	J	A				
			S	E	N	A	T				